

so globalna informacijska tehnologija, globalna kultura in globalna politika.

Nijaz Ibrulj

Linda Martin Alcoff – Eduardo Mendieta (eds.):
IDENTITIES. RACE, CLASS, GENDER, AND
NATIONALITY. Malden, USA, Blackwell, 2003,
xv + 428 str.

Linda Martin Alcoff in Eduardo Mendieta sta na enem mestu zbrala in priredila 34 člankov, v katerih avtorji z različnih vidikov konceptualno raziskujejo identiteto v modernem in postmodernem pomenu, in sicer s filozofskega, kognitivnega, psihoanalitičnega, z etničnega, rasnega, razrednega, s spolnega, z nacionalnega, s transnacionalnega, z multikulturnega in epistemkega. Članki so razvrščeni v šest sklopov in se tematsko vežejo na vprašanja, ki se nanašajo na karakterizacijo identitete. Med najbolj znane avtorje, katerih dela so uvrščena v zbornik, sodijo G. W. F. Hegel (*Independence and Dependence of Self-Consciousness*), Karl Marx (*On the Jewish Question*), Sigmund Freud

(*Consciousness and What is Unconscious*), Georg Herbert Mead (*The Self*), W. E. B. Du Bois (*The Conservation of Races*), Stuart Hall (*New Ethnicities*), Georg Lukacs (*Class Consciousness*), E. J. Hobsbawm (*Class Consciousness in History*), Simone de Beauvoir (*Introduction from The second Sex*), R. Radhakrishnan (*Postcoloniality and the Boundaries of Identity*), Edward W. Said (*The Clash of Definitions*) in drugi.

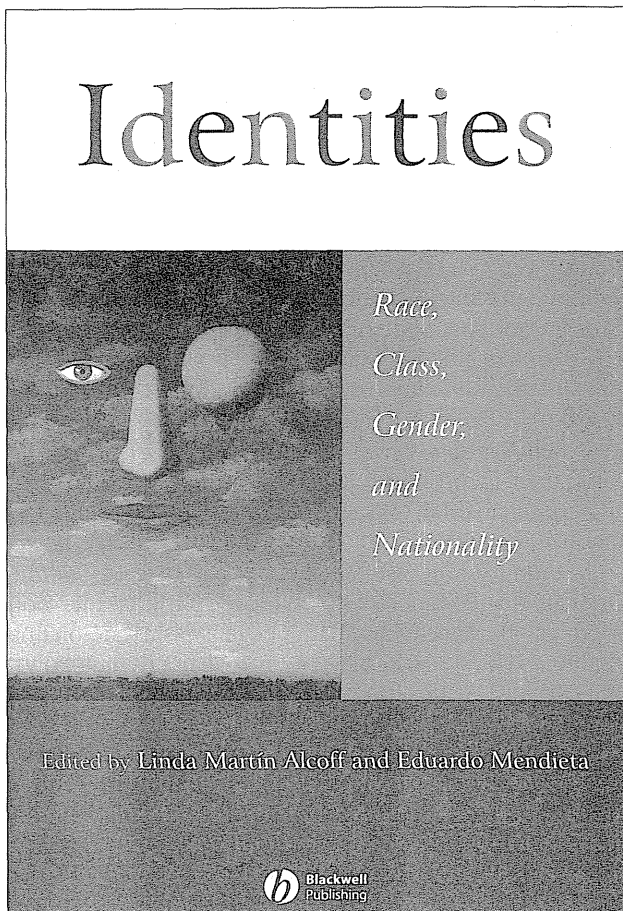
Vprašanja identitete v modernem in postmodernem času so obremenjena ne samo z določenim premikanjem, ki se dogaja znotraj fenomenologije jaza in sodi v njegovo metafizično konstitucijo, ampak tudi s tistim, kar se dogaja v prostorsko-časovnih procesih zunanjega sveta, ki zgublja čvrsto arhitekturo zaradi ukinitve procesov, ki zgubljajo svoje fizične lastnosti in postajajo bolj elektronski in virtualni. Prenovitev identitete se dogaja vzporedno s prenovitvijo materije atom po atom. Enako se dogaja tudi z ustvarjanjem programibilne socialne substance, z ustvarjanjem programibilne fizične in tudi biološke substance. Inženiring znanja, inženiring politične moči in inženiring kapitala ustvarjajo več interaktivnih nivojev manipulacije, znotraj katerih se identiteta znajde pred vprašanjem, ali naj ostane pri tradicionalnem oz. lokalnem okviru in naj se spreminja, ali naj se prenovi navzven, ali pa postane mobilna in se spreminja v gibanju za tistimi vrednotami, ki so tudi postale mobilne in sodijo v širši okvir. Pod temi pogoji pa se rasna, razredna, spolna, etnična, nacionalna in množstvena identiteta znajde v precepu med lokalnim in globalnim, med nacionalno kulturo in multikulturalizmom, med nacionalno zavestjo in transnacionalno socializacijo.

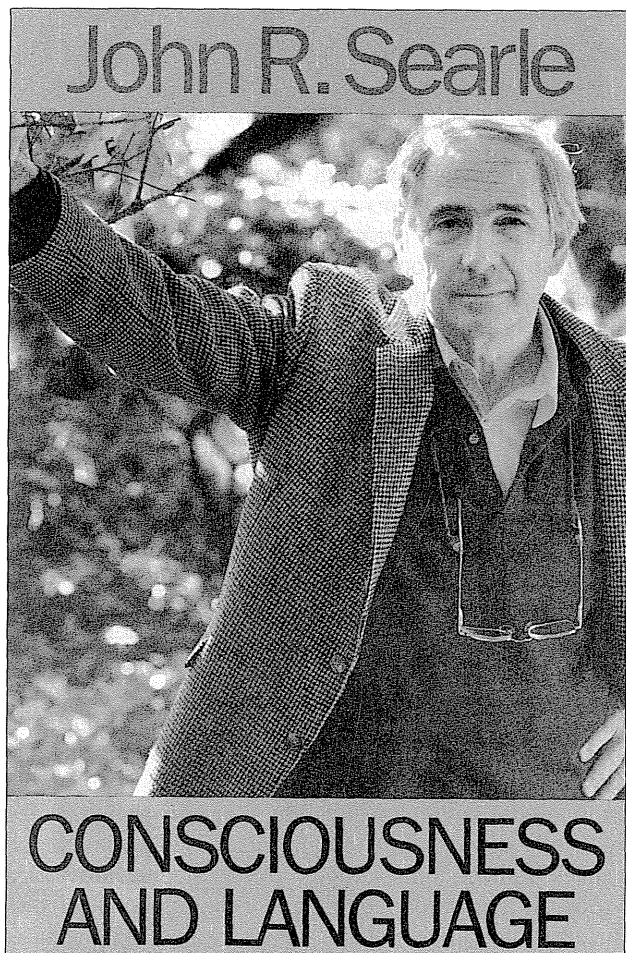
Knjiga *Identities. Race, Class, Gender, and Nationality* vsebuje veliko število konceptualnih raziskav in praktičnih podatkov, ki so zelo pomembni za uveljavljanje zelo granulirane in široke mreže pojmov, ki jih potrebuje vsak, ki želi razumeti dejstva in procese, povezane z vprašanji tega stoletja: z vprašanji o identiteti, toleranci in znanju.

Nijaz Ibrulj

John R. Searle: CONSCIOUSNESS AND LANGUAGE.
Cambridge, Cambridge University Press, 2002, 269 str.

John R. Searle, profesor filozofije jezika, filozofije uma, socialne in politične ontologije s kalifornijske univerze Berkeley, je leta 2002 objavil novo knjigo *Consciousness and Language*. Knjiga je pravzaprav zbirka esejev, ki so bili napisani v obdobju dveh desetletij in kažejo avtorjevo zanimanje za različne filozofske probleme.

Kot temeljni problem, ki se pojavlja v različnih smereh njegovega raziskovalnega interesa, Searle izpostavlja naslednje: kako imamo lahko enoten in teoretično zadosten opis (razlago) samih sebe in naših odnosov z drugimi ljudmi ter tudi z naravo? Ta problem se granulira na več vprašanj o tem, na kakšen način in pod kakšnimi pogoji lahko obstajajo socialna ontologija, socialni objekti, socialna dejstva in socialni procesi, nekaj, kar lahko obstaja samo zaradi naše volje, ne glede na tisto, kar obstaja "by default" (naravne partikule v polju sil, brutalna fizična dejstva); kako lahko ustvarimo pojem sebe, ki je konsistenten in koherenten z opisom sveta, ki ga podaja naravoslovje, še zlasti fizika, kemija in biologija. Searle meni, da mora filozofija, tako kot naravoslovje, odgovoriti na naslednja vprašanja: Kaj je govorno dejanje? Kaj je zavest? Kaj je intencionalnost? Kaj je družba? Kaj je racionalnost? Mentalna stanja so del naravne zgodovine biološkega življenja, povzročajo jih nevrobiološki procesi v možganih; znanja o tem, kako funkcionirajo fiziološki organizmi, ki imajo možgane, ne smemo zanemarjati. Z navedenimi fenomeni se Searle ukvarja v prvih šestih esejih.

Najpomembnejša vprašanja, ki si jih Searle zastavi v nadaljevanju, so vprašanja, ki sodijo v kognitivno zna-

nost: funkcionalna in anatomsko arhitektura percepcije, razumevanje in uporaba jezika in racionalnega dejanja. Rečemo lahko, da se Searle ukvarja z iskanjem vzročnih razlag, ki se nanašajo na funkcije bioloških organov, kot so človeški ali živalski možgani. S tem v zvezi je predvsem esej *Individual Intentionality and Social Phenomena in the Theory of Speech Acts*, v katerem Searle vzpostavi zvezo med socialnimi objekti kot intencionalnimi objekti, na katere je usmerjeno individualno intencionalno dejanje v govorni reakciji ali v govornem dejanju. V primeru, ko ne obstaja socialna ontologija kot *background*, ki si ga delimo, pride do konflikta med pomenom besed in njihovim razumevanjem.

V knjigi *Consciousness and Language* John R. Searle znova odgovori na omenjena vprašanja, ki temeljijo na nevrobiološki filozofiji, raziskavah logike jezika in logike delovanja.

Nijaz Ibrulj

Rima Shore: RETHINKING THE BRAIN: NEW INSIGHTS INTO EARLY DEVELOPMENT. New York, Families and Work Institute, 1997, 92 str.

Novi pogledi na otrokov zgodnji razvoj Rime Shore so delo, ki si zasluži pozornost vseh, ki delajo z otrokom in imajo vpliv na njegov razvoj. Delo je izšlo v okviru ameriške založbe Families and Work Institute, ki je specializirana za izdajanje publikacij, strokovnih del in znanstvenih izsledkov proučevanja otrokovega razvoja, njegovih zakonitosti in omogočanja možnosti za njegov nemoten potek.

Pobuda za nastanek knjige *Rethinking the Brain* je bila mednarodna konferenca z naslovom *Razvoj možganov pri majhnih otrocih: nove meje za raziskovalce, politike in praktike*, ki je bila organizirana z namenom, da bi opozorila na kritično vlogo zgodnjega razvoja možganov za celotno družbo. Na konferenci, ki je potekala junija 1996 na Univerzi v Chicagu, je sodelovalo 150 vodilnih mednarodnih znanstvenikov s področja nevrofiziologije, otrokovega razvoja in zgodnjega poučevanja.

Delo Rime Shore prinaša najnovejše ugotovitve nevrologov o razvoju možganov, ki so bile predstavljene na konferenci, in jih dopolnjuje s predlogi, kako ta "visoka" znanstvena spoznanja uporabiti v procesu vsakodnevnega zagotavljanja otrokovega razvoja. Delo navaja najnovejša znanstvena spoznanja, hkrati pa se trudi prikazati, kako le-ta znanja uporabiti pri reševanju nujnih razvojnih problemov, s katerimi se srečuje vsak od staršev. Ravno slednji aplikativni vidik "nerazumljivih" znanstvenih teorij v prakso, kar je redkost znanstvenih monografij, daje delu posebno svežino in čas ter s tem veliko vrednost. Kot je zapisal v predgovoru Irving Harris, je *Rethinking the brain* bogato teoretično, znan-